

Звіт анкетувань

«Організація освітнього процесу в умовах карантину для ЗВО»

У другому семестрі 2019-2020 навчального року було проведено анкетування «Організація освітнього процесу в умовах карантину для ЗВО та науково-педагогічних працівників МДУ».

Аналізуючи результати даного анкетування, а саме аспекти освітнього процесу, можна зробити висновки, що для більшості опитаних студентів найважчим моментом під час дистанційного навчання виявилось навантаження, яке було на їх думку надмірним, а саме великий об'єм завдань. Зрозуміло, що ця ситуація виявилася стресовою для всіх учасників освітнього процесу, і для більшості студентів це був перший досвід такої роботи. Здобувачі вищої освіти не були підготовлені до такого виду навчання, оскільки навчання завжди проводилося в очній формі, і до такого навчання потрібно звикнути, тобто повинен пройти період адаптації, а як відомо у кожної людини цей період часу становить різні строки.

Загалом, при дистанційному навчанні, навчальний процес організовується таким чином, що навчальна програма базується переважно на самостійному навчанні студента, скарги на великі об'єми матеріалу та невеликі терміни виконання робіт, можна пов'язати з несформульованим умінням до самостійної роботи у деяких студентів, що є головним фактором дистанційного навчання, а саме — можливість опрацювання матеріалів відео-конференцій, відео- та слайд-лекцій, відновлення в пам'яті основних фундаментальних положень знань, що були отримані раніше; творча робота зі зростаючим обсягом інформації; участь у творчих дискусіях, комплектування знань із суміжних дисциплін; розробка наукових повідомлень, виконання контрольних, курсових, наукових робіт; проведення теоретичних і прикладних досліджень, послідовний і динамічний розвиток навичок самостійної роботи, а також систематичний контроль над своєю пізнавальною діяльністю.

Більшість лекцій, семінарів та тренінгів найбільше запам'ятовуються не тільки знаннями, які отримуються, а й емоціями, які відчуються в процесі навчання, а в умовах дистанційного навчання емоційний аспект менш виражений, ніж при очній формі, тому можливе зниження якості запам'ятовування студентом навчального матеріалу.

Також проблему для деяких студентів становило відсутність живої комунікації. Коли людина знаходиться ізольованою від свого звичного соціуму (одногогрупники, друзі, викладачі), у неї може знижуватись рівень зацікавленості та продуктивності в навчанні, і виникає певна апатія. Комунікація є важливою складовою навчання. Певним мотиватором активної участі в освітньому процесі виступає здорова конкуренція між студентами, які навчаються в одній групі, чи на одному курсі, а при дистанційному навчанні даний процес є неможливим, оскільки студенти знаходяться не в аудиторії, а на віддаленому доступі.

Основа дистанційного навчання письмова, що обмежує студента викладати свої знання в словесній формі, деяким студентам це дається тяжко, адже не всі можуть зрозуміло викласти свої думки в письмовій формі.

На ряду з цим можна простежити, що не для всіх студентів дистанційна форма навчання виявляється досить тяжкою та об'ємною, деякі студенти досить добре сприймають дані об'єми матеріалу та терміни виконання робіт, їх все влаштовує, вони всім задоволені.

«Анкетування науково-педагогічних працівників щодо освітнього процесу в умовах карантину в МДУ»

Як для студентів, так і для науково-педагогічних працівників ситуація з дистанційним навчанням під час карантину, виявилась в деякій мірі стресовою. Головна проблема полягає у тому, що дистанційне навчання має зовсім іншу специфіку, ніж формат навчання класичного, у якому звикли працювати викладачі денних освітніх закладів.

Деякі проблеми, що виникали у науково-педагогічного складу пов'язані з організаційними моментами дистанційного навчання. Як і студентам, викладачам також потрібен час для адаптації до такої форми навчання.

Наприклад, викладачі старшого віку володіють власною, відпрацьованою роками, сталою системою навчання, а дистанційне навчання потребує від них перероблення, адаптації або докорінного перегляду напрацьованих підходів, а на це також потрібен час.

Також деякі педагоги скаржились на технічні моменти, а саме на швидкість та якість інтернет-зв'язку, що також впливає на якість викладання та якість сприйняття студентами навчального матеріалу.

При викладанні навчального матеріалу потрібно враховувати певні психологічні складові організації роботи студентів у веб-середовищі дистанційного навчання — це особливості побудови, представлення та сприйняття навчального матеріалу, а саме структурування, час роботи у веб-середовищі, особливості сприйняття, уваги, дизайн та колірна гамма, можливості та особливості самостійної роботи, особливості контакту з викладачем, особливості взаємодії системи «людина – машина» та ін.), дані особливості впливають на якість сприйняття матеріалу студентами.

Також, іноді виникають проблеми з дисципліною студентів під час дистанційного навчання, такі проблеми виникають саме через особливості спілкування, адже дистанційне спілкування часто сприймається користувачем як «знеособлене», що вимагає насправді дещо більшого самоконтролю ніж при спілкуванні віч-на-віч, і нажаль може «знімати» ряд соціально-прийнятних обмежень які ми називаємо етикою спілкування.

При узагальненні матеріалу анкетувань можна сказати, що дистанційне навчання в МДУ під час карантину було добре організоване, і попри деякі можливі мінімальні ускладнення, які були викликані саме через те, що такий вид навчання проходив вперше, всі сторони навчального процесу вели активну взаємодію та взаємодопомогу.

«Анкетування першокурсників»

Також в другому семестрі 2019-2020 навчального року проводилися анкетування першокурсників та кураторів академічних груп в МДУ.

Всього опитано 339 респондентів. Учасниками анкетування стали студенти 1 курсу усіх спеціальностей, як ОС «Бакалавр», так і ОС «Магістр». Найбільш активним учасниками опитування виявилися студенти економіко-правового факультету та факультету філології та масових комунікацій.

РОЗПОДІЛ СТУДЕНТІВ ЗА ФАКУЛЬТЕТАМИ

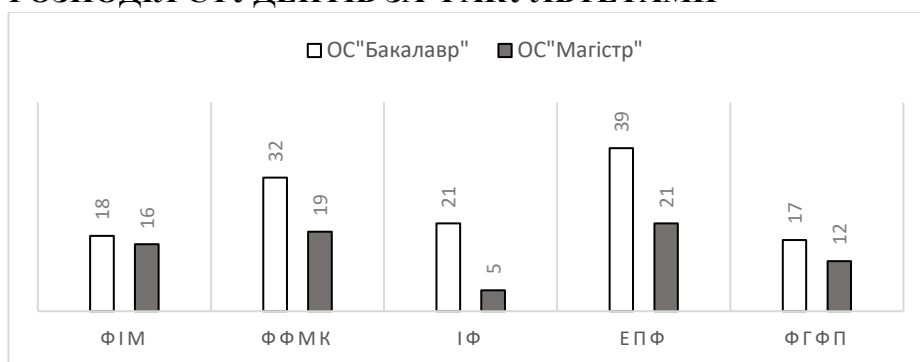

Рис.1

У розрізі спеціальностей найбільше респондентів на спеціальності «Менеджмент» (34 особи) та спеціальності «Філологія» (32 особи).

КІЛЬКІСТЬ СТУДЕНТІВ У РОЗРІЗІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

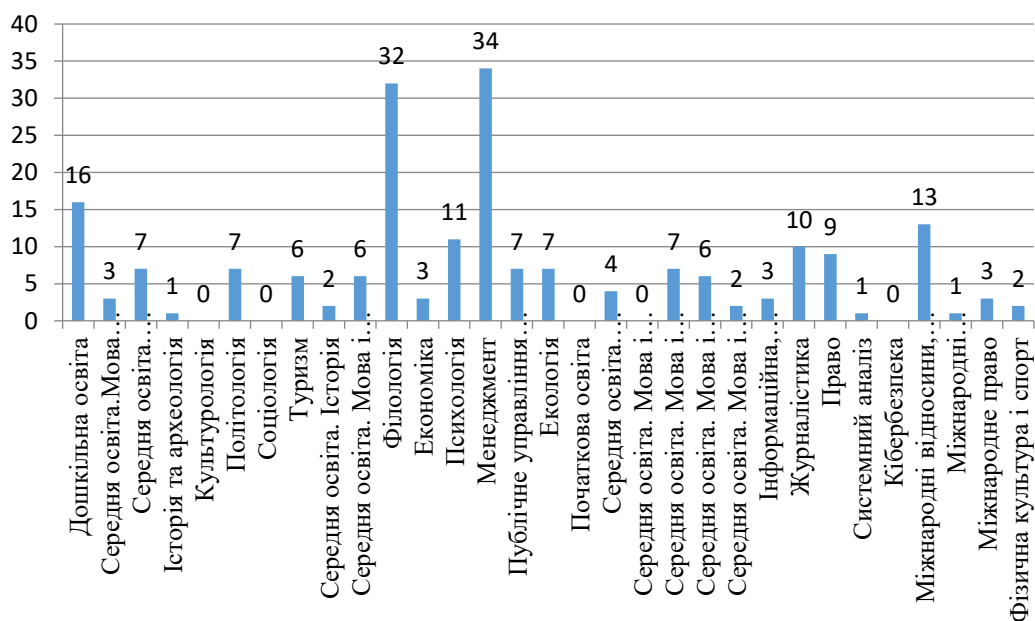

Рис.2

Для більшості студентів (119 опитаних) під час обрання даної спеціальності вирішальною обставиною стала саме затребуваність даної професії. Значну частку (40 опитаних) становлять ті, хто обрав дану освітню програму тому що престижно, а також 35 опитуваних обрали спеціальність по пораді друзів, близьких знайомих.

Найбільш значними показниками, що впливають на вибір абітурієнтів закладу вищої освіти для навчання, а саме Маріупольського державного університету стали такі чинники:

- показник проходження на бюджетне місце (73 особи);
- за порадою друзів, рідних, знайомих (61 особа);
- бажана спеціальність була тільки в цьому ЗВО (60 осіб).

Більшість студентів, які пройшли анкетування не знають, чи задоволені вони своїм вибором університету (82 респондента), і скоріше так, ніж ні (71 респондент).

З початком навчального року студенти першокурсники ознайомлюються зі змістом наступних документів:

1. Правила внутрішнього розпорядку Маріупольського державного університету.
2. Етичний кодекс Маріупольського державного університету.
3. Положення про академічну доброчесність.

Згідно з результатами даного розрізу ми можемо зробити висновки, що майже всі студенти ознайомилися з даними документами (68,7% - 79,3%), і тільки мала частина дала відповідь «Ні, не ознайомились» (20,7% - 31,3%).

Також в доповнення до попереднього питання, було поставлене запитання, чи дотримуються студенти норм документів, які були вказані. Аналізуючи відповіді респондентів можна зробити висновки про те, що як і в попередньому запитанні, майже всі ЗВО, а саме першокурсники дотримуються норм установлених даними документами (75,9% - 77,6%), також є і такі студенти, які не завжди дотримуються норм виконання (в середньому 20% опитаних). Є і респонденти, які надали відповідь «Ні», тобто не дотримуються правил прописаних в даних документах, але кількість таких студентів зовсім мала (1,8% - 3,5%).

Важливим аспектом для адаптації першокурсника в університеті є комунікація. Значну роль відіграє куратор академічної групи, а саме його спілкування зі студентами. Найчастішою причиною звернення до куратора становить вирішення проблем, що виникають під час навчального процесу » (302 відповіді), найменша кількість звернень надходить з питань вирішення житлово-побутових умов (9 відповідей). Завдяки даним відповідям ми робимо висновки про те, що в МДУ відбувається досить активна комунікація і взаємодія між кураторами та студентами. Також студенти вказують на те, що куратор академічної групи завжди вирішує проблеми та відповідає на питання студентів (60% - 204 опитаних).

Також не менш важливу роль в адаптації першокурсників відіграє спілкування студентів з науково-педагогічними працівниками університету, яке в подальшому впливає безпосередньо на відвідування занять, зацікавленості в вивченні дисципліни та засвоєнню знань. Для того щоб дізнатися аспекти комунікації студентів з науково-педагогічним складом, здобувачам вищої освіти було поставлене таке запитання: «Чи враховують науково-педагогічні працівники університету Ваші інтереси, здібності й психологічні особливості?», 161 студент відповів, що науково-педагогічні працівники завжди враховують інтереси, здібності й психологічні особливості студентів, майже така кількість студентів, а саме 155, відповіли, що науково-педагогічні працівники не завжди враховують інтереси, здібності й психологічні особливості студентів, тобто результати відповідей розділилися порівну. Важливим аспектом у комунікації між педагогом та студентом відіграє стиль спілкування викладача, в результаті даного опитування можна зробити висновки, що значна більшість науково-педагогічних працівників у спілкуванні зі студентами дотримують демократичного стилю спілкування (208 опитаних). Демократичний стиль є найбільш бажаним у спілкуванні, оскільки при даному стилі науково-педагогічний працівник виявляє до студента справедливість, повагу, турботу, прислуховується до думок студентів.

Аналізуючи результати відповідей двох попередніх запитань, ми бачимо, що в цілому спілкування студентів з науково-педагогічними працівниками знаходиться на досить високому рівні.

Також першокурсникам було запропоновано охарактеризувати відносини у закладі вищої освіти між: «студент-студент», «студент-викладач», «студент-куратор», «студент-адміністрація (кафедра-деканат, ректорат)». Результати відповідей наведені у Табл.3.

«Характеристика відносин у закладі вищої освіти»

	Доброзичливі	Нейтральні	Напружені	Складно відповісти
Студент-студент	63,6%	30,8%	2,4%	3,3%
Студент-викладач	51,4%	35,1%	4,5%	9%
Студент-куратор	73,2%	20,2%	4,5%	2,1%
Студент-адміністрація (кафедра-деканат, ректорат)	44,8%	40%	7,3%	7,9%

Дана таблиця вказує на те, що більшість студентів вважають, що відносини у закладі вищої освіти «доброзичливі» — 44,8%-73,2%, особливо між куратором та студентом (73,2%).

Також за підсумком анкетування у першокурсників була можливість залишити свої побажання «Що треба було б зробити для більш швидкої і успішної адаптації першокурсників до навчання?». Найбільше побажань виникло стосовно зменшення об'ємів домашніх завдань, та темпу роботи на парах. Такі побажання пояснюються тим, що студенти ще не звикли до організації темпу навчального процесу в університеті та йде порівняння зі школою, де менш повільний темп викладання, деяким студентам потрібно більше часу на адаптацію до навчання у вищому навчальному закладі.

Також у студентів виникають побажання, щодо збільшення кількості творчих заходів та збільшення спільних заходів для усієї групи (не враховуючи відвідування творчих заходів).

Також велика кількість студентів відмітила, що ніяких побажань не має, що їх все влаштовує. Це вказує на те, що для більшості першокурсників адаптація проходить добре.

«Анкетування кураторів академічних груп»

Найбільш активними учасниками даного анкетування виявилися куратори 3-їх курсів, що склало 25% (13 осіб). Найменш активними 8% (4 особи) – куратори 2 курсів.

Частка кураторів за факультетами, що пройшли опитування:

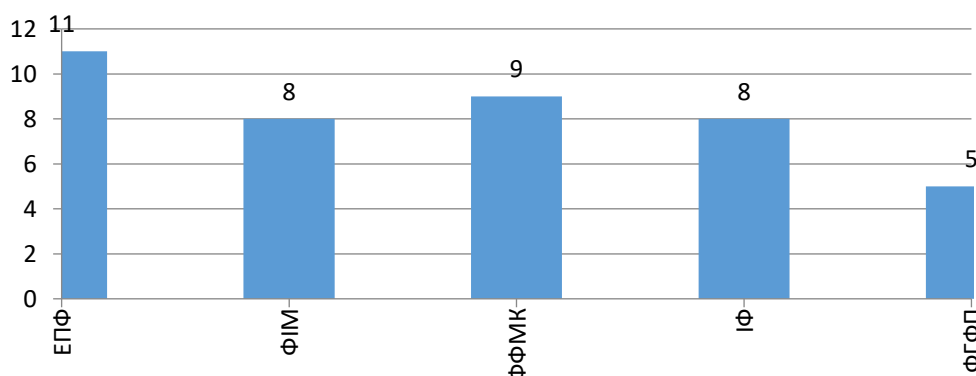

Рис.3. Кількість опитованих за факультетами

В даному розрізі з загальної кількості опитованих (51 особа) назву факультету вказала 41 особа. Найбільша кількість кураторів МДУ, яка приймала участь в даному анкетуванні виявилась з ЕПФ (11 осіб).

В анкетуванні було запропоновано питання про загальне враження від групи, де виконуються обов'язки куратора. За результати відповідей можна зробити висновки, що на

думку кураторів Маріупольського державного університету поведінка, ставлення до навчання та взаємини між студентами носять більш позитивний характер (86%-92%) ніж негативний (6%-14%). Також, стосовно пунктів поведінки та ставлення до навчання, 2% кураторів мають негативне загальне враження.

В розрізі про стиль взаємовідносин, який склався з групою респонденти дали наступні відповіді — переважає такий стиль взаємовідносин як співробітництво і взаємодопомога 96% (49 осіб), також по 2% (1 особа) займає нейтралітет і невтручання, і взаємоповага. Авторитарний стиль відносин складає 0%. Це свідчить про те, комунікація між кураторами та їх студентами налагоджена.

Куратори дали відповідь, що при підготовці і проведенні колективних справ студенти, як правило правильно і чітко виконують заздалегідь підготовлене та сплановане, і тільки 1-н опитуваний вважає, що студенти відчувають невпевненість, і не можуть діяти без постійного контролю.

Дуже важливим при взаємодії куратора та студента є спілкування, і важливо було дізнатися, чи звертаються студенти до свого куратора при виникненні проблем в освітній діяльності. 70% (37 осіб) опитуваних дали відповідь, що при виникненні питань/проблем пов'язаних з освітньою діяльністю студенти звертаються до них (Так, постійно), 30 % (16 осіб) дали відповідь «Іноді», і студентів, які взагалі б не зверталися до куратора складає 0%.

Також в доповненні до попереднього запитання було поставлене запитання «Якщо звертаються до Вас ЗВО академічної групи, то з яких питань? І як в результаті опитуванні студентів, так і в результаті опитування кураторів є відповідь, що найбільше звернень від ЗВО до кураторів академічних груп надходить з питань вирішення проблем, що виникають під час навчального процесу (49 осіб), найменша кількість звернень стосуються вирішення питання житлово-побутових умов (8 осіб).

Також не менш значним є вирішення питання, яке стосується проживання іногородніх студентів в гуртожитку, з метою визначення комфортності проживання в гуртожитку кураторам груп було поставлене питання «Якщо ЗВО академічної групи проживають у гуртожитку, чи задовольняють їх умови проживання? На думку кураторів академічних груп студентів задовольняють умови проживання в гуртожитку (33 особи), і 8 осіб надали відповідь про часткове задоволення умов проживання у студентському гуртожитку.

Труднощі, що виникають у роботі кураторів це заохочення студентів до позанавчальної діяльності: до організації та участі у концертах та конференціях, також виникають проблеми з відвідуванням занять, а саме з тієї причини, що багато студентів працюють, і не можуть відвідувати заняття. Також куратори академічних груп зауважують, що це окремі випадки. В цілому ситуація позитивна, студенти в своїй більшості відповідально ставляться до звернень куратора.

Також за підсумком анкетування у кураторів академічних груп була можливість залишити свої побажання до практичного психолога щодо вдосконалення психологічного забезпечення. Найчастішими побажаннями виявилися проведення тренінгів практичним психологом зі студентами, особливо зі студентами першого курсу.

На основі результатів даних анкетувань буде проведений тренінг з «Командоутворення» для студентів 1 курсів, для полегшення та прискорення адаптації студентів першокурсників, та для налагоджування добрих взаємовідносин в групі. Також зі студентами МДУ буде проведене тестування стосовно рівня самоорганізації.

